

Tórshavn, tann 18. apríl 2018
J.Nr.: LUM-11- 18/00031-17
(at tilskila í svári)
Tykkara J.nr.

Álit

viðv. klagu um vantandi innlit í eitt fylgiskjal til eina klagu, sum var send Mentamálaráðnum

Við telduposti 3. februar 2018 hevur A sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

“Eftir at hava sæð í fjølmiðlunum, at alment innlit er givið í eina kæru frá nøkrum journalistum til vp.fo (Vágaportalin, *mín viðm.*) sæst, at tað verður í kæruni víst til eina “Frágreiðing um A”. Eg blívi sjálvsagt eitt sindur kløkkur um at síggja eina frágreiðing um mín persón verða viðlagda sum skjal til at undirbyggja eina kæru til Mentamálaráðið og vil tí fegin sleppa at síggja, hvat ið hetta snýr seg um. Tað verður noktað við tí grundgeving a) at hetta skjalið viðvíkur ikki mær sambært § 4, stk. 2 í innlitslógini, og b) at talan er um innanhýsis skjøl sambært § 12 í innlitslógini, so um innlit verður givið mær, so verður frágreiðingin um meg eisini almenn fyri øllum øðrum. Hetta tykir mær ikki rímligt, og vil eg fegin hava, at Løgtingsins umboðsmaður kannar, um hetta er rætt farið fram hjá Mentamálaráðnum. ...”

Málgongd

Tann 17. januar 2018 sendi A Mentamálaráðnum soljóðandi innlitsáheitan:

“Í sambandi við kærana hjá fyrrverandi tíðindaleiðaranum havi eg varhugan av, at eg eri nevndur sum verandi partur av sonevnda skattamálinum hjá B, og at hetta verður ført fram av journalistum hjá Kringvarpinum og/ella fyrrverandi tíðindaleiðaranum. ... Eg vil tí her við biðja um innlit í øll skjøl í hesum máli, sum nevna og viðrøra mín persón.“

Tann 23. januar 2018 sendi A Mentamálaráðnum soljóðandi áminning:

“Eg vil gera vart við, at eg enn ikki havi fingið svar uppá innlitsumbøn mína, entá hóast beinleiðis umrøddur í skjølum. Eg síggi í kvøld eisini, at vp.fo hevur fingið innlit í málið, og at viðkomandi skjal liggur alment frammi, og at víst verður til mín persón.

Hervið verður mint á hetta, og mint verður á, at slík umbøn eigur at verða avgreidd skjótast gjørligt.”

Við skrivi, dagfest 22. januar 2018, svaraði Mentamálaráðið innlitsáheitanini. Sambært avgerðini, sum eg ikki meti tað vera neyðugt at endurgeva í fullum líki, játtaði Mentamálaráðið A innlit í kærana um uppsøgn av tíðindaleiðaranum í Kringvarpi Føroya og partvíst í onnur skjøl í málinum. Mentamálaráðið tók tó ikki støðu til, at A bað um at fáa innlit í “øll skjøl í hesum máli, sum nevna og viðrøra mín persón.”

Tann 25. januar 2018 sendi A soljóðandi teldupost til Mentamálaráðið:

“Takk fyri. Eg síggi tó á vp.fo, at í kæruskrivinum hjá trimum journalistum at víst verður til eitt skjal, sum eitur “Frágreiðing um A.” Møguliga hava tit sorterað tað í eitt mál fyri seg, men hetta vil eg fegin biðja um innlit í eisini, umframt onnur skjøl í hesum máli, sum umrøða meg.”

Við skrivi, dagfest 26. januar 2018, sendi Mentamálaráðið A soljóðandi svar:

“Viðvíkjandi áheitan um innlit í ávís skjøl

Tygum hava í telduposti til Mentamálaráðið, dagfestur 25. januar 2018, biðið um innlit í skjal, sum eitur “Frágreiðing um A” og onnur skjøl, ið umrøða tygum. Sagt skal vera frá, at Mentamálaráðið metir ikki, at talan er um tílkar upplýsingar, ið eru fevndir av rættinum til *egin atgongd* sambært § 4, stk. 2 í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina (hereftir nevnd, “IL”). Skuldu upplýsingarnir kortini verið fevndir av nevndu áseting, standa upplýsingarnir í innanhýsis skjølum, sum eru undantikin almennum innliti sambært IL § 7 (og regluni um egin atgongd sambært IL § 4, stk. 2, sbr. IL § 7), tí skjølini eru sambært stýrisformanninum í Kringvarpi Føroya, D, upprunaliga send stýrinum fyri Kringvarp Føroya. Stýrið er ein integreður partur av Kringvarpi Føroya. Mett verður ikki, at innanhýsis skjøl broyta sína innanhýsis støðu, hóast tey verða send tí yvirskipaða myndugleikanum, sum í hesum føri er Mentamálaráðið. Víst verður í hesum sambandi til Offentlighedsloven med kommentarer af John Vogter, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (1998), bls. 172:

“Fremsættes begæringen om aktindsigt over for vedkommende forvaltningsmyndighed (ministerium), må det derfor antages, at dokumentet stadig vil være internt og således kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 7 uanset videregivelsen.”

Tey atlit, sum í hesum føri liggja aftanfryi nýtsluna av ásetingini um innanhýsis skjøl, eru, at starvsfólk mugu kenna seg trygg við at venda sær til leiðslu og/ella stýri á *sama* stovni um ávís innanhýsis viðurskifti eitt nú starvsfólkaviðurskifti, uttan at innanhýsis skjøl s.s. innanhýsis skriv og frágreiðingar av teirri orsök gerast almenn.

...

Mentamálaráðið hevur umhugað at geva meirinnlit sambært IL § 4, stk. 1, 2. pkt., men omanfryi nevndu umstøður, sum í hesum føri grunda brúkið av IL § 7, tala eftir meting Mentamálaráðsins ímóti, at meirinnlit verður givið í skjølini. Harumframt hava onnur ikki fingið alment innlit í skjølini við teirri grundgeving, at skjølini eru innanhýsis, og sostatt *styðjar* atlitid til líkskap avgerð Mentamálaráðsins um ikki at geva innlit í innanhýsis skjølini.

Vísandi til omanfryi standandi fer Mentamálaráðið ikki at ganga áheitan tygara á mæti um at geva innlit í innanhýsis skjøl, har tygum eru nevndur.”

A sendi sama dag Mentamálaráðnum soljóðandi teldupost:

“Takk fryi teldupostin,

...

Tað er vist ongin ivi um, at eg eri nevndur í hasum skjalinum, sum eg vísi til, eftirsum at heitið á skjalinum er "Frágreiðing um A". Tá skal man vera óvanliga kringur juristur til at pástanda, at tað ikki er umfatað av § 4, stk. 2, sum sigur: "*Stk. 2.* Hann, hvørs persónligu viðurskifti eru umtalað í einum skjali, kann við teimum undantøkum, ið nevnd eru í §§ 7-11 og § 14 krevja at fáa høvi til at gera seg kunnugan við upplýsingarnar. Hetta er tó ikki galdandi í tann mun tey fyrilit, ið nevnd eru í § 13, ella umhugsni fryi honum sjálvum, ella øðrum, avgjørt talar ímóti hesum." Óneyðugt átti at verið at mint MMR á, at innlitið í egin viðurskifti vanliga er sterkari enn vanliga innlitsreglan í § 4, stk. 1.

Tá tað so er sagt, so er heldur ongin ivi um, hvat ið týdningurin av "innanhýsis skjál" er, sum víst til í §7. ...

Hetta skjalið er, eftir øllum at døma, ikki framleitt av einum myndugleika til egnu nýtslu, tað er framleitt av E og øðrum, sum kæra til ein fyrisitingarligan myndugleika (Mentamálaráðið, MMR). Tað er jú ikki KVF-stýrið, ið hevur víðarisent MMR kærana. Fakta er, at fryi tað um E og aðrir hava sent eitt skjál fyrst til KVF-stýrið, fryi síðani at breiða tað út víðari sjálvir, so verður skjalið ikki eitt innanhýsis skjál, sum eg kann noktast innlit í.

...

...

Við hesum fer Mentamálaráðið vónandi at endurumhugsa hesa umbøn um egið innlit. Sum nevnt, skjøluni, ið ikki umhandla meg og mín persón, eri eg ikki áhugaður í.”

Mentamálaráðið svarar viðmerkingunum hjá A við soljóðandi skrivi, dagfest 31. januar 2018:

“Í telduposti til Mentamálaráðið tann 29. januar 2018 føra tygum fram, at tygum ikki meta, at talan er um innanhýsis skjál sambært § 7 í løgtingslóg um innlit í fyrisingina (“IL”). ...

...
...

Bæði í føroyskari og danskari umboðsmannavenju og í máli hjá danska Løgmláráðnum hava vit dømi um, at útsagnir og frágreiðingar frá innanhýsis starvsfólki um onnur starvsfólk á sama stovni, sum koma undir ásetingina um innanhýsis skjól.

Samanbera vit við hetta mál, so er E starvsfólk í Kringvarpi Føroya. Frágreiðingin hjá honum er stílað til stýrið fyri Kringvarp Føroya, sum er ein integreraður partur av stovninum. Frágreiðingin er partur av grundarlagnum undir klaguni til stýrið um stjóran á Kringvarpi Føroya. Alt er sostatt á sama stovni og viðvíkur viðurskiftum á stovninum. Stýrið hevur viðgjørt tilfarið, og stýrið kom til eina niðurstøðu, sum Mentamálaráðið hevur latið meirinnlit i. Mentamálaráðið hevur eisini latið innlit í klaguna frá journalistunum, sum var stílað til Mentamálaráðið, eins og innlit er latið í avgerð Mentamálaráðsins um at avvísa málið. Tó hevur Mentamálaráðið hildið innanhýsis skjølum aftur, sum eru stílað til stýrið, og sum eru brúkt av stýrinum sum liður í einum innanhýsis starvsfólkamáli viðvíkjandi stjóranum. Eftir meting Mentamálaráðsins er tað avgerandi í hesum føri, hvønn skjøluni upprunaliga eru stílað til. Er upprunaligi adressaturin fyri skjølunum innanhýsis, varðveita skjøluni sína innanhýsis støðu, hóast skjøluni verða latin yvirskipaða kær- ella eftirlitsmyndugleikanum. Er upprunaligi adressaturin fyri skjølunum uttanhýsis, er talan sjálvandi ikki um innanhýsis skjól.

Sambært bókini “Offentlighedsloven med kommentarer” af John Vogter, Jurist- og Økonomforbundets Forlag (1998), stendur á bls. 172:

“Fremstettes begæringen om aktindsigt overfor vedkommende forvaltningsmyndighed (ministerium), må det derfor antages, at dokumentet stadig vil være internt og således kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 7 uanset videregivelsen”. *Hetta kemst av, at stjórnarráðið er vanlig aftirlits- og kærustovnur í tílíkum málum.*

Um tílík skjól skuldu mist sína innanhýsis støðu í sambandi við eftirlit ella kær- í yvirskipaða myndugleikanum, hevði borið til at spekulera í at kær-klaga til yvir-

instansin, sum neyvan hevði verið í samsvari við endamálið við ásetingini um innanhýsis skjøl. Endamálið er m.a. at tryggja arbeiðsfrið og geva starvsfólkum høvi at hugsa hart á pappírinum. Í hesum sambandi kann Mentamálaráðið vísa til bls. 168-169 í bókini hjá Kára á Rógvi og Bárði Larsen.

Tískil er tað eftir meting Mentamálaráðsins líkamikið, um tað er stýrið ella klagararnir - sum í báðum førum eru persónar á *sama* stovni - sum víðarisenda skjøluni til Mentamálaráðið í sbv. eftirlit/klagu ella kæru. Áhugamálini handan ásetingina um innanhýsis skjøl eru tey somu við tað, at starvsfólk trygt og í friði kunna venda sær til stýrið/leiðslu á *sama* stovni við kritikki, sum kann tæna sum grundarlag undir einum starvsfólkamáli á viðkomandi stovni,

Um innanhýsis skjøl skuldu blivið almenn við tað, at tey fara til kæru- ella eftirlitsmyndugleikan sum í einum føri sum hesum, kann harumframt hugsast, at starvsfólk høvdu farið at aftra seg við at bera fram kritikk til stýri ella leiðslu á stovninum. Tí verður eisini mett í hesum føri, at áhugin hjá starvsfólkunum á Kringvarpi Føroya eigur at viga meiri enn almenni áhugin í innliti í skjøluni, sum so eisini er orsökkin til, at Mentamálaráðið ikki hevur valt at geva nøkrum meirinnlit í annað enn niðurstøðuna frá stýrinum.

A sendi sama dag Mentamálaráðnum soljóðandi svar:

“Takk fyri skjóta svarið.

Av góðum grundum veit eg ikki, hvat skjøluni innihalda, so svarið frá MMR verður at skiljast soleiðis, at "Frágreiðing um A..." inniheldur ikki nakrar upplýsingar av slíkum slagi, sum víst verður til, og sum vanliga verður roknað sum persónligir upplýsingar samb. IL § 12. So eri eg blivin tað klókari uppá innihaldið í frágreiðingini, í øllum førum.

...

Brævið frá MMR 31/1 endar við, at tað er neyðugt, at starvsfólk kunnu kæra til sín fyrisitingarlaga myndugleika uttan at vera bangin fyri, at almenningurin fær innlit í teirra kæru. Journalistarnir hava sjálvir ikki júst verið diskretir um sínar kærur til KVF-stýrið og MMR, so tað er eitt sindur søkt at framføra hetta. Harafturat havi eg endurtikið, at eg eri ikki áhugaður í kærurálinum hjá E og teimum, uttan at eg vil fegin vita, hvat ið verður framført um meg í slíkum skjølum. So journalistarnir kunnu kæra Kringvarpsstýrið í friði fyri mær, men sjálvsagt eri eg áhugaður í at fáa innlit í, hvat ið verður framborið um meg og mín persón. Serliga tá ið eg havi illgruna um, at hetta eru ósannindi.

Logikkurin hjá MMR tykist tí problematiskur, tá ið sagt verður: "Eftir meting Mentamálaráðsins er tað avgerandi í hesum føri, hvønn skjøluni upprunaliga eru stílað til. Er upprunaligi adressaturin fyri skjølunum innanhýsis, varðveita skjøluni sína innanhýsis støðu, hóast skjøluni verða latin yvirskipaða kæru- ella eftirlitsmyndugleikanum. Er upprunaligi adressaturin fyri skjølunum uttanhýsis, er talan sjálvandi ikki um innanhýsis skjøl". Journalistarnir eru ikki starvsfólk hjá MMR, og kæra til MMR, saman við einari

frágreiðing um meg og mín persón. MMR førir fram, at eftirsum journalistarnir eru starvsfólk hjá KVF og kæra fyrst til KVF-stýrið, og síðani kæra teir KVF-stýrið til MMR, so er talan um eitt innanhýsis skjal. Svárið hjá MMR skal væl ikki skiljast soleiðis sum, at tit meta, at KVF og MMR er sami stovnur? Logikkurin kann jú heldur ikki vera soleiðis, at bert við at fyrst senda frágreiðing innanhýsis, so kann hon eftirfylgjandi verða útbreidd vítt og breitt uttan at tann, ið frágreiðingin handlar um, kann fáa innlit í hana?

Eg kann bara staðfesta, at eg á vp.fo tann 23. januar 2018 kann lesa, at eitt starvsfólk hjá KVF hevur skrivað eina frágreiðing um meg, sum hann hevur sent fyrst til KVF-stýrið, og síðani til MMR. Á síðu 10 í hesi kæru til MMR, sum innlit eftir øllum at døma er givið í, stendur: “Saman við kæruni senda vit: ... Frágreiðing um A. Hetta er frágreiðing, sum E hevur skrivað um A og “Skattamálið”, dagfest 6. januar 2018”. Og eg sleppi ikki ein gang at síggja eina frágreiðing, ið snýr seg um meg. Tað tykist mær sera órímiligt. 4. statsvaldið knýtir meg til revsiverd viðurskifti í einari kæru, sum er gjørd almenn, men eg sleppi ikki at síggja frágreiðingina, sum hongur við kæruni, og um eg sleppi at síggja hana, so fer MMR eisini at geva øllum øðrum innlit í hesi ósannindi um mín persón, tí hon verður ikki roknað sum ’persónligir upplýsingar’ samb, IL § 12. Eg spyrji bara, hvør hevur mest tørv á verju her, 4. statsvaldið ella privatpersónurin?

Ná, men um MMR framvegis ikki heldur, at eg havi rætt til innlit í skjøl, sum viðvíkja mínum persóni, sambært IL § 4, stk. 2, so haldi eg, at tit hava misskilt innlitslógina og endamálið við henni, og logikkurin í svarunum, sum eg havi fingið, tykist ikki samanhangandi, so tað er nokk frægast at Løgtingsins Umboðsmaður so tekur støðu til, hvat er rætt og skeivt.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og við skrivi, dagfest 5. februar 2018, varð klagan send Mentamálaráðnum við áheitan um at læna umboðsmanninum skjølina í innlitsmálinum og klagumálinum hjá journalistunum.

Tann 12. februar 2018 sendi Mentamálaráðið umboðsmanninum skjølina í málinum viðvíkjandi kæruni frá uppsagda tíðindaleiðaranum í Kringvarpinum. Tann 14. februar 2018 bað umboðsmaðurin um at fáa skjølina í málinum viðvíkjandi klaguni frá trimum journalistum um eina avgerð hjá Kringvarpsstýrinum. Umboðsmaðurin móttók hesi skjølina 19. februar 2018.

Tann 19. februar 2018 boðaði umboðsmaðurin Mentamálaráðnum frá, eftir at hava lisið avgerðir Mentamálaráðsins dagfestar 22., 26. og 31. januar 2018, at umboðsmaðurin hevði gjørt av at halda fram við viðgerðini av klaguni við serligum denti á spurningin, um skjalið “Frágreiðing um A” var at meta sum eitt innanhýsis skjal, sum ikki var fevnt av rættinum til innlit.

Um Mentamálaráðið hevði nakað at leggja aftrat viðgerðini av innlitsáheitanini hjá klagaranum, herundir spurninginum um umrødda skjalið var at meta sum eitt innanhýsis skjal, varð Mentamálaráðið biðið um senda umboðsmanninum viðmerkingarnar innan 2 vikur.

Umboðsmaðurin bað eisini Mentamálaráðið greiða frá orsökini til, at tað í avgerðini, dagfest 31. januar 2018, varð sagt, at umrødda frágreiðingin varð skrivað og stílað stýrinum fyri Kringvarpinum. Sambært skjølunum, sum umboðsmaðurin hevði fingið frá Mentamálaráðnum, framgekk, at E o.fl. fingu svar frá Kringvarpsstýrinum 21. desember 2017, meðan skjalið “Frágreiðing um A”, sum E o.fl. hava sent Mentamálaráðnum, var dagfest 6. januar 2018.

Tann 27. februar 2018 sendi Mentamálaráðið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Viðvíkjandi klagu frá A um vantandi innlit í innanhýsis frágreiðing

...

Tá ið Mentamálaráðið fekk at vita frá fyrisitingini í Kringvarpi Føroya, at alment innlit ikki var latið í hesa frágreiðing, er tað við støði í hesari kunning, at Mentamálaráðið viðgjörði innlitsáheitanina frá A og kom til ta avgerð, at nevnda frágreiðing er fevnd av ásetingini í innlitslógini um innanhýsis skjøl.

Mentamálaráðið kann hvørki vátta ella avsanna, um A veruliga hevur fingið innlit í nevnda skjal, hóast tað nú vísir seg, at E tann 14. desember 2017 skrivaði til stýrisformannin, at hann ætlaði at senda frágreiðingina til A sjálvan. Tá ið Mentamálaráðið av fyrstan tíð tók avgerð um ikki at geva innlit í frágreiðingina, bendi einki á, at A kendi nakað til frágreiðingina. Hann skrivar í innlitsáheitanini til Mentamálaráðið tann 25. januar 2018 kl. 16.47, at hann hevur sæð á vp.fo, at tað í kæruskrivinum hjá teimum trimum journalistunum verður víst til **eitt** (áherðsla Mentamálaráðsins) skjal, sum eitur “Frágreiðing um A”, og hann vil fegin biðja um innlit í skjalið. Mentamálaráðið hevði tí onga grund til at halda, at A á avgerðartíðspunktinum móguliga frá E sjálvum longu hevði fingið innlit í umrødda skjal.

Av tí at frágreiðingin er skrivað av einum innanhýsis starvsfólki á Kringvarpi Føroya til stýrið á sama stovni, og tað viðvíkur stjóranum á stovninum, metti Mentamálaráðið, at skjalið tí mátti metast sum innanhýsis skjal. Hesa meting hevur Mentamálaráðið bygt á mál frá Løgtingsins umboðsmanni, LUM 200900078, mál hjá Fólkatingsins umboðsmanni, FOB 1973.395 og mál hjá danska Løgmálaráðnum, L.A. 1984-543-23.

Viðvíkjandi støðuni hjá innanhýsis skjølum, eftir at tey verða latin eftirlits- ella kærmyndugleika, sigur Offentlighedsloven med kommentarer (1998) á bls. 172:

”Fremsettes begæringen om aktindsigt overfor vedkommende forvaltningsmyndighed (ministerium), må det derfor antages, at dokumentet stadig vil være internt og således kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 7 **uanset videregivelsen**”. (sí eisini FOB 1994.52) (áherðsla Mentamálaráðsins)

Tann 19. februar 2018 vísti tað seg tó, at Frágreiðingin um A, sum var send stýrinum tann 14. desember 2017, ikki er tann heilt sama frágreiðingin, sum var latin Mentamálaráðnum tann 10. januar 2018 saman við klaguni um stýrið frá E og tveimum øðrum journalistum á stovninum. Hetta fekk Mentamálaráðið fyrst at vita tann 19. februar 2018, sbr. viðhefta teldupost frá fyrisitingarleiðaranum í Kringvarpi Føroya, F.

Men um vit samanbera ávísu frágreiðingarnar um A, so telur frágreiðingin til Mentamálaráðið fimm blaðsíður, meðan frágreiðingin til kringvarpsstýrið telur fyra blaðsíður. Heitið á frágreiðingini er tað sama, eins og innihaldið í stóran mun er identiskt, tó við eitt sindur av ískoyti, nøkrum umorðingum og nágreiningum (tils. uml. 15-20%) í mun til tað, ið varð latið stýrinum tann 14. desember 2017, sbr. viðheftu frágreiðingar. Tískil talar nokk so nógv fyri, at talan framvegis er um sama innanhýsis skjal, sum er undantikið almennum innliti sambært IL § 7. Í øðrum lagi ber til at geva innlit í teir partar av skjalinum, ið ikki vóru latnir stýrinum tann 14. desember 2017, hóast tað tykist eitt sindur høpisleyst.

...
...

Annars er at siga, at Mentamálaráðið er ikki samt við klagaranum í, at um innlit skal latast í skjalið, at skjalið í síni heild skal undantakast sambært IL § 12, stk. 1, nr. 1. Sum Mentamálaráðið hevur víst klagaranum á, fevnir IL § 12, stk. 1, nr. 1 fyri tað fyrsta ikki um *skjøl* men privatar *upplýsingar*.

Harnæst verður ikki mett, at skjalið inniheldur tílíkar *privatar upplýsingar*, ið koma undir ásetingina.

Um so er, at umboðsmaðurin metir, at innlit skal latast í skjalið í síni heild, er lógfylgjandi sambært fyrisitingarligu líkaregluni, at *øll*, sum higartil hava biðið um innlit í skjalið, eisini skulu fáa tað, tí eingi saklig mótatlit tala ímóti at geva øðrum alment innlit í nevnda skjal.

At enda metir Mentamálaráðið ikki, at talan er um *persónligar* upplýsingar sambært IL § 4, stk. 2, tí A er ikki persónliga til viðgerðar ... A var bert eitt undirliggjandi faktum í einum innanhýsis starvsfólkamáli á stovninum.

Niðurstøða

Vísandi til omanfyri standandi skal Mentamálaráðið vísa á, at Frágreiðingin um A var latin kringvarpsstýrinum longu tann 14. desember 2017. Mett verður, at talan tí er um eitt innanhýsis skjal sambært IL § 7, sbr. LUM 200900078, FOB 1973.395 og mál hjá danska Løgsmálaráðnum, L.A. 1984-543-23. Mentamálaráðið metir ikki, at tílíkt skjal missir sína innanhýsis støðu, hóast tað verður latið kær/ ella eftirlitsmyndugleika, sbr. Offentlighedsloven med kommentarer (1998) á bls. 172, ið vísir til FOB 1994.52. Mentamálaráðið metir í mun til heiti, vav og innihald, at skjalið, ið var latið Mentamálaráðnum tann 10. januar 2018, er stórt sæð tað sama skjalið, sum var latið kringvarpsstýrinum 14. desember 2017 - eina viku áðrenn niðurstøðuna hjá stýrinum tann

21. desember 2017. Í øðrum lagi kann innlit latast í teir partar av skjalinum, ið víkja frá skjalinum, dagfest 14. desember 2017.

...

Um innlit skal latast í skjalið í síni heild, metir Mentamálaráðið í triðja lagi ikki, at skjalið kann undantakast almennum innliti sambært IL § 12, stk. 1, nr. 1, tískil er lógfylgjan sambært fyrisitingarligu líkaregluni, at øll, sum higartil hava biðið um innlit í skjalið, eisini skulu fáa tað.

At enda metir Mentamálaráðið ikki, at ásetingin um egin atgongd er galdandi í hesum máli, tí A er ikki persónliga til viðgerðar. Hann var bert eitt undirliggjandi faktum í einum innanhýsis starvsfólkamáli á stovninum.

Fyribils hevur Mentamálaráðið ikki fleiri viðmerkingar til málið.”

Tann 8. mars 2018 boðaði umboðsmaðurin pørtunum frá, at tað ikki varð mettt at verða neyðugt við framhaldandi partshoyringum, og at farið varð undir endaligu viðgerðina av málinum.

Niðurstøða

Hetta málið snýr seg um, at Mentamálaráðið hevur sýtt A innlit í eina frágreiðing við heitinum “Frágreiðing um A”.

Grundgevingin hjá Mentamálaráðnum fyri at sýta innlit í umrøddu frágreiðingina var, at frágreiðingin er eitt innanhýsis skjal hjá Kringvarpi Føroya, sum kann undantakast rættinum til innlit eftir § 7 í innlitslógini.

Umstøðurnar í málinum viðvíkjandi umrøddu frágreiðingini vóru, at trýggir journalistar um miðjan desember 2017 í sambandi við eina klagu um stjóran í Kringvarpinum sendu stýrinum fyri Kringvarp Føroya eina útgávu av frágreiðingini. Í januar 2018 sendu journalistarnir Mentamálaráðnum eina í høvuðsheitum einsljóðandi útgávu av frágreiðingini í sambandi við, at teir kærdu avgerðina hjá stýrinum í málinum.

§ 7 í innlitslógini (løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broyting) er soljóðandi:

“§ 7. Rætturin til skjalainnlit fevnir ikki um innanhýsis arbeiðsskjøl. Innanhýsis arbeiðsskjøl eru

- 1) skjøl, sum verða gjørd av einum myndugleika til egna nýtslu
- 2) Brævaskifti millum ymiskar deildir innan fyri sama myndugleika ...
- 3)...

Sambært avgerðunum í málinum og frágreiðingini frá Mentamálaráðnum til mín byggir sjónarmiðið hjá Mentamálaráðnum um, at skjalið “Frágreiðing um A” er eitt innanhýsis skjal hjá Kringvarpi Føroya, á ta fatan, at talan er um innanhýsis brævaskifti millum starvsfólk í Kringvarpi Føroya og stýrið fyri Kringvarp Føroya, sum er ein og sami myndugleiki. Í øðrum lagi er tað fatan Mentamálaráðsins, at innanhýsis skjøl ikki missa sítt eyðkenni sum innanhýsis, tá tey verða send einum yvirskipaðum kærmyndugleika.

Eg eri ikki samd við Mentamálaráðnum í, at skjalið “Frágreiðing um A”, sum Mentamálaráðið hevur í varðveitslu, er eitt innanhýsis skjal hjá Kringvarpi Føroya ella, at innanhýsis skjøl ikki missa sítt eyðkenni sum innanhýsis, tá tey verða send einum yvirskipaðum myndugleika. Niðanfryri fari eg at grundgeva fyri míni støðutakan.

Tað er rætt, at frágreiðingin, sum journalistarnir sendu stýrinum fyri Kringvarp Føroya í desember 2017 var at meta sum innanhýsis brævaskifti hjá myndugleikanum Kringvarp Føroya, men tá journalistarnir í januar 2018 kærdu avgerðina hjá stýrinum fyri Kringvarp Føroya, dagfest 21. desember 2017, og saman við kæruni sendu fylgiskjalið við heitinum “Frágreiðing um A” verður frágreiðingin send Mentamálaráðnum av einum persóni uttanfyri myndugleikan. Longu av hesi orsök kann ikki vera talan um eitt innanhýsis skjal hjá nøkrum myndugleika, sum innlit kann sýstast í vísandi til § 7 í innlitslógini.

Mentamálaráðið sigur seg hava bygt metingina av, at talan er um eitt innanhýsis skjal hjá Kringvarpi Føroya á m.a. mína niðurstøðu í LUM 200900078, mál hjá Fólkatingsins umboðsmanni FOB 1973.395 og mál hjá danska Løgmálaráðnum L.A. 1984-543-23. Í nevndu málum høvdu myndugleikarnir ongantíð latið innanhýsis skjøluni, sum vóru framleidd av myndugleikanum, av hondum, og einki teirra stuðlar tí fatan, at skjalið ”Frágreiðing um A”, sum journalistarnir sendu Mentamálaráðnum, hevur støðu sum eitt innanhýsis skjal hjá Kringvarpi Føroya.

Mentamálaráðið metti sum nevnt harumframt, at innanhýsis skjøl ikki missa sítt eyðkenni sum innanhýsis, tá tey verða send einum yvirskipaðum kærmyndugleika. Hetta er bert partvíst rætt.

Tað er ikki ásett í innlitslógini, at innanhýsis skjøl, sum verða send øðrum myndugleika ella latin øðrum uttanfyri myndugleikan, missa sítt eyðkenni sum innanhýsis. Tó er hetta greiða útgangsstøðið í viðmerkingunum til § 7 í lógini, sum er fyrimynd fyri okkara lóg, sí Folketingstidende 1985/86 tillæg A, spalte 181ff, serliga spalte 219, har tað stendur soleiðis:

“Denne adgang til at undtage interne arbejdsdokumenter fra retten til aktindsigt gælder i almindelighed dog kun, så længe materialet er i den pågældende myndigheds besiddelse og således udelukkende danner grundlag for myndighedens egne interne overvejelser, jfr. Betænkningen om offentlighedslovens revision (857/1978), s. 1983ff.”

Hevur ein myndugleiki latið eitt innanhýsis skjal av hondum, kann innlit ikki longur sýst í skjalið við heimild í § 7, men móguliga heilt ella partvíst við heimild í øðrum ásetingum í lógini.

Nevndin, sum endurskoðaði lógina, sum er fyrimynd fyri okkara lóg, mælti á sinni til at seta í lógina, at innanhýsis skjøl ikki skuldu missa sítt eyðkenni sum innanhýsis skjøl, tá tey vórðu latin yvirskipaðum kærummyndugleika í sambandi við eina kæruviðgerð, sbr. betækning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision. Hetta tilmælið vann ikki frama.

Mentamálaráðið hevur sum stuðul fyri sínum sjónarmiði um, at innanhýsis skjøl varðveita sítt eyðkenni sum innanhýsis, hóast ein myndugleiki hevur latið einum kærummyndugleika skjølini, m.a. víst til eitt brot á bls. 172 í bókini “Offentlighedsloven, med kommentarer af John Vogter, DJØF, 1998, har tað stendur soleiðis:

“Fremsættes begæringen om aktindsigt overfor vedkommende forvaltningsmyndighed (ministerium) må det derfor antages, at dokumentet stadig vil være internt og således kunne undtages fra aktindsigt efter offentlighedslovens § 7 uanset videregivelsen.”

Tað, sum verður viðgjørt á bls. 172 í nevndu bók, eru undantøkini frá meginregluni um, at innanhýsis skjøl missa sítt eyðkenni sum innanhýsis, tá tey verða latin øðrum myndugleikum. Undantaksførini, sum verða nevnd, eru, tá skjøl verða latin serligum eftirlitsstovnum sum Fólkatingsins umboðsmanni og ríkisgrannskoðanini. Brotið, sum Mentamálaráðið endurgevur, er ein samanumtøka uppá spurningin, um innanhýsis skjøl, sum donsku aðalráðini lata donsku ríkisgrannskoðanini (og Fólkatingsins umboðsmanni), varðveita sítt eyðkenni sum innanhýsis. Hendan niðurstøðan kann tó ikki flytast yvir á ta støðu, tá innanhýsis skjøl verða latin einum yvirskipaðum myndugleika í sambandi við eina kæruviðgerð.

Mentamálaráðið metir eisini niðurstøðuna hjá Fólkatingsins umboðsmanni í FOB 1994.52 stuðla sjónarmiðnum um, at innanhýsis skjøl varðveita sítt eyðkenni sum innanhýsis, hóast tey eru latin yvirskipaða kærummyndugleikanum. Umstøðurnar í umrødda málinum hjá Fólkatingsins umboðsmanni vóru tær, at ein avgerð um at sýta innlit varð kærð til yvirskipaðan myndugleika. Spurningurin var, um innanhýsis skjølini í málinum, sum myndugleikin hevði sent yvirskipaða myndugleikanum, mistu sítt eyðkenni sum innanhýsis. Niðurstøðan var, at tað gjørdur tey ikki, og tey vórðu ikki fevnd av rættinum til innlit av hesi orsök. Niðurstøðan snýr seg tó ikki um kærur av *fyrisingarligum avgerðum sum heild*, men einans um *kærur av avgerðum um at sýta innlit*. Sí eisini niðurstøðuna hjá Fólkatingsins umboðsmanni í FOB 1978.400.

Vísandi til, at ongin ivi er um, at skjalið “Frágreiðing um A”, sum journalistar hava sent Mentamálaráðnum saman við eini kærur, ikki er eitt innanhýsis skjal, sum innlit kann sýst í vísandi til § 7 í innlitslógini, fari eg at heita á Mentamálaráðið um at taka viðgerðina av

innlitsáheitanini hjá klagaranum uppaftur. Eg fari samstundis at biðja Mentamálaráðið lata meg frætta úrslitið av hesi viðgerð. Burtursæð frá hesum geri eg ikki meira við málið í løtuni.

Sólja í Ólavsstovu
Løgtingsins umboðsmaður